

També depèn de tu

A *El futur del català depèn de tu* (La Campana, 2020), Carme Junyent comparteix un missatge clar. La tesi es podria resumir en poques paraules: si no volem que el català desaparegui, cal que sigui una llengua de convivència i això ho hem d'aconseguir, inevitablement, els catalanoparlants, amb la complicitat i la solidaritat dels no catalanoparlants. He de confessar que el títol, d'entrada, predisposa al recel, perquè recorda una campanya institucional dels anys 80 que a molts ens semblava una manera d'esquivar un problema que tenien les institucions per treure's de sobre la responsabilitat de solucionar-lo. També va ser als anys 80 –concretament el 1989– que va aparèixer un article d'August Rafanell i Albert Rossich on vaticinaven una possible desaparició del català al cap de 50 anys. La tesi d'aquells dos professors de la Universitat de Girona va encendre alguns debats i molts van acusar-los d'apocalíptics. L'assaig de Carme Junyent, però, confirma que Rossich i Rafanell no anaven desencaminats i que, si bé d'aquí a vint anys el català no haurà desaparegut, sí que pot haver arribat a un punt de no retorn, amb una situació en què sigui irrecuperable. Cal tenir present que Junyent, que porta quaranta anys estudiant els processos que condueixen

a l'extinció de llengües, és una autoritat en aquest camp, i sap (perquè hi ha centenars de llengües que han passat per aquesta mena de processos) que el català mostra símptomes clars (caiguda en el percentatge de parlants, reducció de la base territorial, disminució de l'ús entre els joves) que indiquen que, si no s'inverteixen algunes dinàmiques, té un futur molt negre. Així, aborda amb claredat el parany del bilingüisme social, que fa que sempre cedeixin els mateixos (“parlar la llengua de l'altre posa en inferioritat de condicions la pròpia”), trenca alguns tòpics com el del suposat èxit de la immersió lingüística o les virtuts que algunes famílies atribueixen al fet de parlar en anglès als fills. Convida els catalanoparlants a no canviar de llengua davant d'algú que en parla una altra però entén el català, i arriba a la conclusió que “el futur del català depèn tant dels qui el parlen, i que no cedeixin, com dels qui no el tenen com a llengua, però que cal que s'hi solidaritzin”. Que les llengües canviïn és un procés natural, que desapareguin, no. I quan s'extingeix una llengua no tan sols desapareix una manera de comunicar-se, sinó una forma de veure el món, i això empobreix tota la humanitat. Per això els catalanoparlants hauríem d'evitar que desaparegués la nostra manera de veure el món –i això només pot passar si fem servir la llengua–, i els parlants sensibles de llengües dominants, començant pel castellà, haurien de solidaritzar-s'hi. Esperança, tota. Optimisme, ara mateix, poc.

